

КОНСТИТУЦІЙНІ ГАРАНТІЇ ПРАВА НА ПІДПРИЄМНИЦЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ

У статті розглядається категорія свободи підприємницької діяльності. Досліджуються нормативно-правові та організаційно-правові гарантії підприємницької діяльності, закріплені у Конституції України. Особливу увагу приділено конституційним обмеженням у сфері підприємницької діяльності.

Ключові слова: підприємницька діяльність, свобода підприємницької діяльності, конституційні гарантії прав, обмеження прав.

Постановка проблеми. Необхідність розгляду питання конституційного гарантування права на підприємницьку діяльність обумовлена декількома причинами, зокрема: законодавча база України у сфері господарських правовідносин характеризується деякою непослідовністю і неузгодженістю, та потребує вдосконалення; а сучасний стан реалізації конституційного права на підприємницьку діяльність є незадовільним. З огляду на це виникає нагальна потреба наукового осмислення ефективного законодавчого механізму реалізації конституційних гарантій на підприємницьку діяльність.

Аналіз останніх досліджень. Конституційне право на підприємницьку діяльність та гарантії його забезпечення були предметом дослідження багатьох вчених, зокрема М. В. Вітрука, Б. С. Ебзєєва, М. І. Матузова, М. П. Орзіха, М. І. Козюбри, В. Ф. Погорілка, П. М. Рабіновича, С. В. Різника, Ю. М. Тодики, О. О. Чуб, В. М. Шаповала, В. С. Щербини та інших. У спеціальній літературі розглядалися лише деякі аспекти вказаної проблематики, відповідно комплексне дослідження конституційних гарантій права на підприємницьку діяльність не знайшло свого належного опрацювання.

Метою статті є дослідження конституційних гарантій забезпечення права на підприємницьку діяльність та виявлення недоліків у механізмі їх реалізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Підприємницька діяльність як складне комплексне явище становить собою сукупність відносин, які потрапляють до сфери правового регулювання різних галузей права. У цьому контексті стає необхідним ви-

рішити питання яким чином гарантії конституційного права на підприємницьку діяльність закріплені у законодавстві України. Конституція України займає особливе місце, як основний закон держави, вона стоїть на чолі національної правової системи і повинна створювати системний вплив на зміст поточного законодавства.

Закріплення статтею 42 Конституції України права кожного на підприємницьку діяльність гарантує вільний вибір такої діяльності, вільне розпорядження прибутком, забезпечує свободу конкуренції між підприємцями, захищає права споживачів від виявів несумлінної конкуренції та монополізму в будь-яких сферах підприємницької діяльності, здійснює контроль за якістю й безпечністю продукції та всіх видів послуг і робіт. Це право базується на свободі підприємницької діяльності, тобто на реальній можливості здійснення особою на власний розсуд і ризик господарської діяльності, не забороненої законом, з метою одержання прибутку [1, с.90]. Підприємництво неможливе без свободи, а якщо і можливе, то воно не може бути мобільним, здатним швидко пристосовуватись до умов ринку, а отже і бути конкурентоздатним. Але якщо воля – усвідомлена необхідність, яка особою реалізується в суспільстві, то необхідно вважати інтереси суспільства, інтереси держави та інших осіб. Беручи на себе тягар турботи про всіх, інколи і без потреби, держава бере на себе обов'язок встановлювати рамки та умови реалізації такої свободи [2, с. 14].

Зміст конституційної свободи на підприємницьку діяльність включає в себе систему таких правових можливостей: а) здійснювати самостійно, ініціатив-

но, систематично, на власний ризик господарську діяльність не заборонену чи не обмежену законом; б) вимагати від зобов'язаних суб'єктів здійснювати дії, спрямовані на забезпечення реалізації права уповноваженого суб'єкта; в) користуватися соціальним благом досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку; г) звертатися в адміністративному чи судовому порядку до компетентних органів чи посадових та службових осіб із вимогою захистити і поновити порушене право на підприємницьку діяльність [3].

Сутність, зміст та призначення свободи підприємництва виражаються через його принципи, основні з яких закріплені у ст. 44 ГК України: вільного вибору підприємцем видів підприємницької діяльності; самостійного формування підприємцем програми діяльності, вибору постачальників і споживачів продукції, що виробляється, залучення матеріально-технічних, фінансових та інших видів ресурсів, використання яких не обмежено законом, встановлення цін на продукцію та послуги відповідно до закону; вільного найму підприємцем працівників; комерційного розрахунку та власного комерційного ризику; вільного розпорядження прибутком, що залишається у підприємця після сплати податків, зборів та інших платежів, передбачених законом; самостійного здійснення підприємцем зовнішньоекономічної діяльності, використання підприємцем належної йому частки валютної виручки на власний розсуд. Відповідно до цих принципів будуються правовідносини у господарській сфері.

Свобода підприємницької діяльності в якості принципу господарювання та загальної засади цивільного законодавства закріплена відповідно у ст. 6 ГК України та ст. 3 ЦК України. Слід зазначити, що названі кодекси містять окремі глави у своєму складі, що системно пов'язані із конституційним правом особи на підприємницьку діяльність, зокрема глава 4 Господарського кодексу та глава 5 Цивільного кодексу України. Відповідні норми Господарського кодексу України, якими, зокрема, визначається зміст підприємництва як свободи підприємницької діяльності (ст. 43), інших принципів підприємницької діяльності (ст. 44), а також норми Цивільного кодексу України, якими деталізовано власне право фізичної особи на здійснення підприємницької діяльності (ст. 50), визначено зміст цивільно-правової відповідальності підприємця (ст. 52) та інші, сукупно дозволяють, так би мовити, у «зворотному порядку» встановити зміст права на підприємницьку діяльність у відповідності до ст. 42 Конституції України [4, с. 309].

Положення ст. 42 Конституції України (право кожного на підприємницьку діяльність) системно

пов'язані зі ст. 15 Конституції України щодо засад економічної багатоманітності; ст. 16 Конституції України щодо найважливішої функції держави – забезпечення економічної безпеки України; а також статтями 13 та 14 Конституції України щодо закріплення права власності на природні ресурси, які є одним із найважливіших засобів виробництва. Безпосередній, органічний зв'язок реалізація конституційного права на підприємницьку діяльності має зі ст. 41 Конституції України щодо змісту та форм права власності, непорушності права приватної власності; ст. 43 Конституції України про право на працю та ст. 54 Конституції України щодо гарантії свободи творчості та захисту прав інтелектуальної власності [5, С.221-222].

Зазначений системний зв'язок положень Конституції України знайшов своє відображення у ч. 2 ст. 5 Господарського кодексу України, яка встановлює конституційні основи правопорядку та компетенції вищих органів державної влади у сфері господарювання [6, с.20]. Фактично ця стаття є зосередженням та системним викладенням положень Конституції, які стосуються господарських відносин (ст. 8, 13, 15, 16, 18, 41, 42, 43, 54, п. 8 ст. 92 КУ). Відповідно до ч. 2 ст. 5 Господарського кодексу України свобода підприємницької діяльності гарантується ринковим саморегулюванням економічних відносин суб'єктів господарювання у поєднанні з державним регулюванням макроекономічних процесів.

Під конституційними гарантіями розуміють вид правових гарантії, які є механізмом забезпечення дотримання, виконання, застосування і використання конституційних та інших норм права органами державної влади, місцевого самоврядування, їхніми посадовими особами, іншими фізичними і юридичними особами. Конституційні гарантії мають найвищу юридичну силу, є основою правових гарантії [7, с.554]. Конституційні гарантії прав – це засоби та умови забезпечення цих прав, закріплені у Конституції України, а також інституційна складова при реалізації цих норм. У юридичній науці гарантії прав людини прийнято поділяти за різними критеріями, один із яких це поділ відповідних гарантії на нормативно-правові та організаційно-правові [7, с. 96]. Нормативно-правові гарантії – це закріплені у Конституції України засади, на яких ґрунтується забезпечення прав, а організаційно-правові гарантії – сформовані відповідно до Конституції та законів України державно-владні інститути (Верховна Рада України, Конституційний Суд України, Кабінет Міністрів України та інші органи виконавчої влади) [8, с. 104].

Зміст нормативно-правових гарантій конституційного права на підприємницьку діяльність полягає в утворенні таких правових інститутів, які б гарантували свободу підприємництва, охороняли й захищали це право від зазіхань органів державної влади, інших організацій, окремих громадян. Одним із найтипівіших порушень прав громадян на підприємницьку діяльність є надмірне втручання органів державної влади в діяльність суб'єктів господарювання (підприємці постійно стикаються з проблемами, що виникають між ними й посадовими особами владних структур) [1, с. 90].

Нормативно-правові гарантії забезпечують правомірність у реалізації права на підприємницьку діяльність. Так, ст. 19 Конституції України встановлює, що правовий порядок в Україні ґрунтується на засадах, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством. А органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. У разі зазначеного порушення Конституція гарантує право на відшкодування за рахунок держави чи органів місцевого самоврядування матеріальної та моральної шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб при здійсненні ними своїх повноважень (ст. 56 КУ). Ці положення Конституції є гарантією законності діяльності державних органів та інших суб'єктів права.

Слід зазначити, що державою встановлюються певні обмеження й заборони щодо здійснення права на підприємницьку діяльність. Обмеження у реалізації права на підприємницьку діяльність чітко встановлені в Основному Законі і стосуються заборони державою окремих видів діяльності, встановлення обмежень на зайняття підприємницькою діяльністю посадовими особами, перелік яких визначається законом, та обмежень, пов'язаних із недопущенням недобросовісної конкуренції та зловживання монополією становом [9, с. 129]. З окреслених питань Конституційним Судом України були ухвалені рішення № 10-рп від 20 червня 2001 р. (справа про виплату і доставку пенсій та грошової допомоги), рішення № 8-рп від 31 березня 2004 р. (справа про запровадження державної монополії у сфері контролю за виробництвом окремих видів продукції), рішення № 10-рп від 15 квітня 2004 р. (справа про визначення мінімальної ціни на цукор), рішення № 2-рп від 24 березня 2005 р. (справа про податкову заставу). Зазначені обмеження прав слугують гарантією забезпечен-

ня належного функціонування ринку, що створює сприятливі умови для діяльності підприємців.

Гарантуючи право на судовий захист, ст. 55 Конституції України встановлює, що права і свободи особи захищаються судом. Ст. 8 зазначає, що звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується. Ст. 13 Конституції України встановлює обов'язок держави забезпечити захист прав усіх суб'єктів права власності і господарювання, у тому числі й у судовому порядку. До таких суб'єктів належать, зокрема, суб'єкти підприємницької діяльності. Тому можливість судового захисту не може бути поставлена Законом, іншими нормативно-правовими актами у залежність від використання суб'єктом правовідносин інших засобів правового захисту, у тому числі досудового урегулювання спору [10, с. 22]. Конституційною гарантією захисту прав та інтересів суб'єктів підприємницької діяльності є перегляд судових рішень в апеляційному та касаційному порядку (п. 8 ст. 129 КУ) [11, с. 41].

Гарантоване Конституцією України право звернення до суду суб'єкта підприємницької діяльності, чий права порушені, не обмежується національною судовою системою, він має право звертатися до міжнародних судових установ або до відповідних органів міжнародних організацій. Так, з 1997 р. за Конвенцією про захист прав і основних свобод людини для України кожен, хто перебуває під юрисдикцією України, після вичерпання всіх національних засобів правового захисту має не лише право, а й реальну можливість звернутися за захистом своїх прав до Європейського суду з прав людини (ст. 6 §1 Конвенції «право на справедливий судовий розгляд», ст. 1 Протоколу №1 «право на вільне володіння своїм майном» та ін.) [11, с. 42].

Захист прав суб'єктів підприємницької діяльності гарантується також нормами цивільного та господарського права. Однак законодавча база України відзначається крайньою непослідовністю, суперечливістю, неузгодженістю й містить істотні прогалини, що ускладнює процес реалізації права на підприємницьку діяльність на практиці. Одним із дестабілізуючих факторів для сфери господарських правовідносин є прийняття законів, що не враховують реальної соціально-економічної ситуації, вступають у конфлікт з Конституцією України та іншими, раніше прийнятими нормативно-правовими актами. Належне нормативне забезпечення охорони й захисту господарських прав можливе лише за допомогою застосування комплексного нормативно-правового регулювання в Конституції, законах, підзаконних, локальних правових актах [1, с. 91].

Створення державою умов для здійснення конституційного права на підприємницьку діяльність є одним з найголовніших обов'язків держави в особі її органів та посадових осіб. Проголошуючи права та свободи особи, держава покладає на себе юридичні та моральні зобов'язання гарантувати ці права не тільки правовими, але й організаційними засобами. Пріоритетну роль серед органів державної влади України, до компетенції яких входить забезпечення гарантій конституційного права на підприємницьку діяльність, відіграє Верховна Рада України, що, згідно ст. 75 Конституції України, є єдиним органом законодавчої влади в Україні [12, с. 428]. До повноважень Верховної Ради України у сфері підприємництва належать такі: затвердження загальнодержавних програм економічного розвитку (п. 6 ст. 85 КУ); прийняття законів, зокрема, про правовий режим власності, про правові засади і гарантії підприємництва, правила конкуренції та антимонопольного регулювання, засади зовнішньоекономічної діяльності тощо (ст. 92 КУ). Уповноважений Верховної Ради України з прав людини здійснює функцію захисту прав та парламентського контролю за їх додержанням. Проте, судячи зі звітів про діяльність Уповноваженого, захист права на підприємницьку діяльність не займає належного місця у його діяльності.

Кабінет Міністрів України відповідно до ст. 116 Конституції України вживає заходів щодо забезпечення прав і свобод людини і громадянина; забезпечує проведення фінансової, цінової, інвестиційної та податкової політики; політики у сферах праці й зайнятості населення, соціального захисту, освіти, науки і культури, охорони природи, екологічної безпеки і природокористування; розробляє і здійснює загальнодержавні програми економічного, науково-технічного, соціального і культурного розвитку України; забезпечує рівні умови розвитку всіх форм власності; здійснює управління об'єктами державної власності відповідно до закону; організовує і забезпечує здійснення зовнішньоекономічної діяльності України, митної справи [5, с. 558]. Саме на Кабінет Міністрів України покладено обов'язок реалізації Національної програми сприяння розвитку малого підприємництва, затвердженої Законом України від 21 грудня 2000 р. № 2157. Кабінет Міністрів України в межах своїх повноважень сприяє розвитку малого підприємництва, спрямовує, координує і контролює діяльність органів виконавчої влади, які забезпечують проведення державної регуляторної політики [7, с. 98].

Проте, проблемою реалізації конституційних прав та гарантій є наділення імплементація відповідних вимог Конституції в компетенції Кабінету Міні-

стрів України та центральних органів виконавчої влади. Цієї проблеми могло б не існувати при наявності високої правової культури та усталених правових традицій. Напроти, в умовах постійного реформування законодавства України вимагається конституційно закріплювати вагомі для забезпечення господарської діяльності напрями та положення.

Тому не забезпечують чітких наслідків для створення належного правопорядку в сфері господарювання форма та зміст закріплення в статті 116 Конституції компетенції Кабінету Міністрів України щодо управління економікою в державі.

Найактивнішу роль у забезпеченні права на підприємницьку діяльність відіграють місцеві органи виконавчої влади, які безпосередньо реалізують державну політику сприяння та підтримки підприємницької діяльності (ст. 119 КУ). Вони сприяють громадянам у реалізації права на підприємництво, здійснюють їх охорону та захист, організовують виконання норм Конституції України та законів, які стосуються забезпечення права на підприємницьку діяльність, а також самостійно видають відповідні правові акти [7, с. 97].

На жаль, в статтях 140–146 Конституції щодо компетенції органів місцевого самоврядування не передбачають реалізації конституційних норм щодо господарської діяльності в Україні.

Фактично змістовне наповнення законодавства нормами про забезпечення прав громадян на господарську діяльність відбувається на рівні законів України, які можуть і суперечити положенням Конституції.

Підсумовуючи слід зазначити, що сприяння держави в реалізації особою конституційного права на підприємницьку діяльність повинно здійснюватися шляхом позитивного впливу на формування гарантій вказаного права, тому необхідно задіяти увесь комплекс юридичних засобів з метою забезпечення державними органами необхідних умов для ефективної реалізації належного людини і громадянину права.

Висновки і перспективи розвитку. Передбачені у Конституції України гарантії права на підприємницьку діяльність подекуди мають декларативний характер. Це пов'язано з тим, що нормативно-правові акти, конкретизуючи Конституцію України, містять деякі неузгодженості та прогалини. Стосовно конституційного закріплення гарантій права на підприємницьку діяльність виявляється за необхідне виокремити блок присвячений економічній сфері, який буде створювати системний вплив на зміст поточного законодавства та практичний механізм реалізації таких гарантій.

Питання створення державою умов для належного ведення господарської діяльності невід’ємні від розуміння та правового забезпечення реалізації гарантій підприємництва для чого й необхідний ефективний правовий механізм управління економікою

та створення належних умов для заняття господарською діяльністю; та розробка окремих напрямів і критеріїв для просування та забезпечення права громадян на підприємницьку діяльність.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ковач А. Охорона й захист державою конституційного права людини на підприємництво. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 5/1. С. 88–92.
2. Яковлев Ю. В. Суб’єкти підприємницької діяльності – товариства на вірі : монографія. Одеса: Удача, 2002. 181 с.
3. Олійник А. Ю. Конституційне право особи на підприємницьку діяльність в Україні. *Актуальні проблеми інноваційного розвитку кластерного підприємництва в Україні* : Всеукраїнська науково-практична конференція (м. Київ, 30 березня 2017 р.). Київ : КНУТД, 2017.
4. Конституція України. Науково-практичний коментар / редкол.: В. Я. Тацій (голова редкол.), О. В. Петришин (відп. секретар), Ю. Г. Барабаш та ін. ; Нац. акад. прав. наук України. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків : Право, 2011. 1128 с.
5. Конституція України : наук.-практ. коментар / редкол. В. Я. Тацій та ін. ; Акад. прав. наук України. Київ : Вид. Дім «Ін Юре» ; Харків : Право, 2003. 808 с.
6. Господарський кодекс України: Науково-практичний коментар : станом на 1 січня 2004 р. / за заг. ред.: В. К. Мамотова. Київ : Юрінком Інтер, 2004. 441 с.
7. Різник С. В. Кабінет Міністрів України як організаційно-правова гарантія конституційного права людини і громадянина на підприємницьку діяльність. *Часопис Київського університету права*. 2008. №2. С. 96–100.
8. Ковтун В. І. Гарантії державного суверенітету України: конституційні аспекти : монографія ; М-во освіти і науки України, Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого. Харків : Фактор, 2014. 216 с.
9. Барабаш Ю. Г. та ін. Конституційна юрисдикція : підручник / за ред.: Ю. Г. Барабаша, А. О. Селіванова ; Національний університет «Юридична академія України ім. Я. Мудрого». Харків. Право, 2012. 168 с.
10. Ніколенко Л. М. Захист прав та інтересів суб’єктів господарювання в умовах реформування законодавства. *Економіка та право*. 2017. № 2 (47). С. 19–24.
11. Кучеренко А. В. Конституційне право людини на підприємництво. *Вісник Дніпропетровського університету ім. Альфреда Нобеля. Серія «Юридичні науки»*. 2013. № 2(5). С. 38–44.
12. Різник С. В. Верховна Рада України як організаційно-правова гарантія конституційного права людини і громадянина на підприємницьку діяльність. *Форум права*. 2008. № 3. С. 427–433. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2008-3/08rsvnpd.pdf>.

REFERENCES

1. Kovach, A. (2016). Okhorona y zakhyst derzhavoiu konstytutsiinoho prava liudyny na pidpriumnytstvo. *Visegrad Journal on Human Rights*, 5/1, 88–92 [in Ukrainian].
2. Yakovliev, Yu. V. (2002). Subiekty pidpriumnytskoi diialnosti – tovarystva na viri. Odessa: Udacha [in Ukrainian].
3. Oliinyk, A. Yu. (2017). Konstytutsiine pravo osoby na pidpriumnytsku diialnist v Ukraini. *Aktualni problemy innovatsiinoho rozvytku klasterneho pidpriumnytstva v Ukraini : Vseukrainska naukovo-praktychna konferentsiia (m. Kyiv, 30 bereznia 2017 r.) – Actual problems of innovative development of cluster entrepreneurship in Ukraine: Proceedings of All-Ukrainian scientific-practical conference*. Kyiv : KNUTD [in Ukrainian].
4. Konstytutsiia Ukrainy. Naukovo-praktychnyi komentar. V. Ya. Tatsii, O. V. Petryshyn, Yu. H. Barabash et al. (Ed.). (2011); Nats. akad. prav. nauk Ukrainy. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
5. Konstytutsiia Ukrainy : nauk.-prakt. komentar. V. Ya. Tatsii et al. (Ed.). (2003); Akad. prav. nauk Ukrainy. Kyiv: Vyd. Dim “In Yure” ; Kharkiv : Pravo [in Ukrainian].
6. Hospodarskyi kodeks Ukrainy: Naukovo-praktychnyi komentar: stanom na 1 sichnia 2004 r. V. K. Mamutov (Ed.). (2004). Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian].
7. Riznyk, S. V. (2008). Kabinet Ministriv Ukrainy yak orhanizatsiino-pravova harantiia konstytutsiinoho prava liudyny i hromadianyna na pidpriumnytsku diialnist. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava – Journal of Kyiv University of Law*, 2, 96–100 [in Ukrainian].

8. Kovtun, V. I. (2014). Harantii derzhavnoho suverenitetu Ukrainy: konstytutsiini aspekty; M-vo osvity i nauky Ukrainy, Nats. yuryd. un-t im. Ya. Mudroho. Kharkiv: Faktor [in Ukrainian].
9. Barabash, Yu. H. et al. Konstytutsiina yurysdyktsiia: pidruchnyk. Yu. H. Barabash, A. O. Selivanov (Ed.). (2012); Natsionalnyi universytet "Yurydychna akademiia Ukrainy im. Ya. Mudroho". Kharkiv. Pravo [in Ukrainian].
10. Nikolenko, L. M. (2017). Zakhyst prav ta interesiv subiektiv hospodariuvannia v umovakh reformuvannia zakonodavstva. *Ekonomika ta pravo – Economics and law*, 2 (47), 19–24 [in Ukrainian].
11. Kucherenko, A. V. (2013). Konstytutsiine pravo liudyny na pidpriemnytstvo. *Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu im. Alfreda Nobelia – Bulletin of Dnipropetrovsk University of Alfred Nobel, Ser. «Yurydychni nauky»*, 2(5), 38–44 [in Ukrainian].
12. Riznyk, S. V. (2008). Verkhovna Rada Ukrainy yak orhanizatsiino-pravova harantiia konstytutsiinoho prava liudyny i hromadianyna na pidpriemnytsku diialnist. *Forum prava – Forum of law*, 3, 427–433. URL: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2008-3/08rsvnpd.pdf> [in Ukrainian].

ГЛИБКО СЕРГЕЙ

кандидат юридических наук, доцент,
директор НИИ правового обеспечения инновационного развития НАПрН Украины,

ГРЕЧКО ОЛЬГА

кандидат юридических наук, младший научный сотрудник
НИИ правового обеспечения инновационного развития НАПрН Украины

КОНСТИТУЦИОННЫЕ ГАРАНТИ ПРАВА НА ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКУЮ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ

В статье рассматривается категория свободы предпринимательской деятельности. Исследуются нормативно-правовые и организационно-правовые гарантии предпринимательской деятельности, закрепленные в Конституции Украины. Особое внимание уделяется конституционным ограничениям в сфере предпринимательской деятельности.

Ключевые слова: предпринимательская деятельность, свобода предпринимательской деятельности, конституционные гарантии прав, ограничения прав.

HLIBKO SERHIY

PhD in Law, Associate Professor, Director of the Scientific and Research Institute of providing legal framework for the innovative development of NALS of Ukraine,

GRECHKO OLGA

PhD in Law, Junior Researcher of the Scientific and Research Institute of providing legal framework for the innovative development of NALS of Ukraine

CONSTITUTIONAL GUARANTEES RIGHTS TO ENTREPRENEURIAL ACTIVITY

Problem setting. The article considers the category of freedom of entrepreneurial activity. The normative-legal and organizational-legal guarantees of entrepreneurial activity, enshrined in the Constitution of Ukraine, are studied. Particular attention is paid to constitutional restrictions in the field of entrepreneurial activity.

Target of research is to study the constitutional guarantees of ensuring the right to entrepreneurial activity and to identify shortcomings in the mechanism of their implementation.

Analysis of recent researches and publications. The constitutional right to entrepreneurial activity and guarantees of its provision have been the subject of research by many scholars, in particular M.V. Vitruk, B.S. Ebzееv, M.I. Matuzov,

M.P. Orzikh, M.I. Kozyubra, V.F. Pogorilka, P.M. Rabinovych, S.V. Riznyk, Yu. M. Todyky, O.O. Chub, V.M. Shapoval, V.S. Shcherbyna and others. Only some aspects of this issue were considered in the special literature, respectively, a comprehensive study of the constitutional guarantees of the right to entrepreneurial activity has not found its proper elaboration.

Article's main body. The guarantees of the right to entrepreneurial activity provided for in the Constitution of Ukraine are sometimes declarative in nature. This is due to the fact that regulations, specifying the Constitution of Ukraine, contain some inconsistencies and gaps. With regard to the constitutional enshrinement of guarantees of the right to entrepreneurial activity, it is necessary to single out a block devoted to the economic sphere, which will create a systemic impact on the content of current legislation and the practical mechanism for implementing such guarantees.

Conclusion and prospects for the development. The issues of creating conditions for the proper conduct of economic activity by the state are inseparable from the understanding and legal support of the implementation of guarantees of entrepreneurship, which requires an effective legal mechanism for economic management and the creation of appropriate conditions for economic activity.

Keywords: entrepreneurial activity, freedom of entrepreneurial activity, constitutional guarantees of rights, restriction of rights.

Глібко С. В., Гречко О. А. Конституційні гарантії права на підприємницьку діяльність. *Право та інноваційне суспільство*: електрон. наук. вид. 2020. № 2 (15). URL: http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2019/12/Hlibko_Hrechko13.pdf.